

გზაობა

1927

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. სურათი	83
2. ზამთარი ბუხართან — ლექსი ე. პოლუმორდვინოვის	1
3. მეგობრები — ა. ჩაჩიბაიასი	2
4. პაპას სიხარული — ნ. კეცხოველის	5
5. ომიაობა — ლექსი ს. წეველის	13
6. ხანძარი და მურაბის წვენი — თ. შდ-ის	21
7. პატარა ესკიმოსი — დ. ანთაძის	23
8. ბავშთა შემოქმედება: პროლეტარი — ლექსი ვ. ლაფერა- შვილის	28
9. ამოცანები — ნინოსი და მანისა და თამაშობანი ყდაზე.	32

ამოცანები

I

ვის აქვს თვალები რქებზე და სახლი ზურგზე?

II

მალა მალა დადიოდა,
ძირს დაეგო მახე,
წვერილი ჩიტი გაბმულიყო,
ჩემი თვალით ვნახე.

ნინო.

III

--	--	--	--	--	--

6—ა 2—ს 1—ც 2—ვ 2—ნ
3—რ 6—ი 1—ლ 2—ხ 1—შ

ეს ასოები ისე უნდა დალაკდეს უჯრედებში, რომ გამოგვიღდესთ
იანვარში მომზადარი აზბაცი.

მანი.

გე-XXIII წ. | № 12 | დეკემბერი | 1927 წ.

ვანათლების სახალხო კომისარიატის სოც. აღზრდის მთავარმართველობის და
საქ. ა. ლ. კომკავშ. ცენტრ. კომიტ. უფუნალი ბავშვებისათვის.

1927/1029

მარიამ ორახელაშვილის სახელობის ებრაელ ნორჩ პიონერთა
კოლექტივი ფოტოში.

ზამთარში ბუნართან.

ბაძმაში ესეუვა მოები და მინდურები,
სავერდის ნისლია ცა,
ახალი ძეუნებით სტებებ და ითვრება
კული და გრძობათა სღვა.
მთის მკერდსე ზეაუბი ეშუება ხმაურით,
თან მოაქვს ხეები, ქვა.

ღბ-1

ეინვა უტესი, ეინვა უცხაური,
და ეინვა კარემოს სწავეს...
სოფელი კათეთრდა, სოფელი მდუმარებს,
ქოსები მოწუენით სღვას,
თოვლით და ეინულით სავსე სახურავეს.
კვამლი და ცეცხლები რთავს...

ბუნრები ანთია, ბუნრები კი სვი სვებს,
 ბუჭები დანცქერენ ცეცხლს,
 ცეცხლის წინ ზატარა ასრები იღვიძებს,
 ცოდნისკენ წუურვილი სძლეუთ...
 მუ ვიცი ეს უკვლად, — გაჭკვივის ერთი და
 თან ლურჯი თვალებით მხერს, —
 მუ ვიცი, მუშები თუ როგორ იბრძოდენ,
 როდესაც უხშობდენ მხეს...
 ისინი ბრომობდენ სვლამოს ბინდამდე,
 თვლს ღვრიდენ სიმძლით, წვით,

ესრა იანგარი

მტარულთვლს უამრავ წვალებას იტანდენ,
 და დღე კი არ ჩანდა ხსნის...
 სკოლაში გვიამბეს ამბავი საზარი,
 რაც მოხდა იანგურის ცხრას,
 მუშები დახოცეს მძიური, მწუურვალი,
 დაიწვეს სისხლისა ღვრა...
 სახსლის ფანჯრები უუშობრებს ისროდა,
 ქლეტავდა ზატარას, დიდს...
 ბედმაუთა წვალებით გული ეთრობოდათ,
 მართავდენ ქეიფს და ღსინს...

— ეგ რაა?.. — იმასის შეორე, ზირთორა,
 უკეთესს ციამბობთ მე,
 როს ბავში ათი წლის, როს ბავში ზატარა
 იბრძოდა გმირივით მხუდ.
 ზარისში ხოცავდენ მუშებს და მშრომელებს,
 მამასა, დედასა, მძას;
 კომუნის უკავილად ისიც ითვლებოდა
 და თავიც შესწირა მას...

ერთს ამბობს ერთი და შეორეს შეორე,
 ამბავსა ამბავი სდევს,
 ბუნარში კი ისევე წვა და ხმაური,
 და ციციხლი ოქროსებრ ძევს..
 კარეთ კი უინვაა, სიცოცხლე მატულობს,
 ფიფქება ემუქება ძირს,
 სწეტავი ხვეერდის ვრცელ საბანს ახურავს
 მთების და მინდორების ზირს...

შეგობრები *)

გამოიცვალა კუიას ცხოვრება...

მას ოდნავ თუ გაახსენდება სოფლის სინუბე, მაგრამ ეს ამტკვრილი ქუჩები, ავტოების განუწყვეტელი ჯირითი გულ-მივე ჰკლავს აძლილ მოკონებებს...

ის თამამად დადის ქუჩებში მარტოაღმარტო...

გუურებს ძაღალ შენობებს...

ოჰ, როგორ აიტანეს იმსიძელღეზე ამისისო ქვები?!

ფიქრობს ასე და შემდეგ დაღლილი თვალებით ისევ მი-
ჰკვება გრძელ, დაუსრულებელ რუს ქუჩებს...

კისურსე წითელი ლენტი აქვს გაკეთებული...

აწვია თეთრი საღათი და ღურჯაი შარვალი...

უნარია, რომ ასე გამოიცვალა მისი ცხოვრება...

უნარია, რომ ისიც თამამად აძღვეს საღამოს, მუბღსე
ხელაწეული, ისეთსავე წითელლენტისს...

კუძინ ის ფენიკუდიორსე იუო...

კოკიმ წაიუანა...

პირუელად შეკმინდა და დარცხვენით უთხრა კოკის:

— სომ არ მოხწუდებ?

— არა! — უპასუხა კოკიმ.

*) დასაწყისი იხ. ჟურნ. „ნაქადელი“, № 11.

და თამაზად ავიდა ტრამპულის კიბეზე...

ცოტა უოქმანის შეძლევა ხელა, მორიდებით ავიდა გუიაც...
 ამომრავდა რონოდა და შიდის სულ სვეით...

ადის ტრამპუაი და გუიას გუელიც თანდათან უთამაძდებო...

— რო კარგი უოფილა! — სოქვა მძინ, როცა სვეით
 ავიდენ...

ისინი უკვე ბაღში არიან.

ძვე ვადისარა...

უფრო და უფრო ჩამოხინდდა...

ღრუბლები ვაიფხანტენ და შოებს დააწვეენ...

სივამე ვაინავარდა ქუჩებში, და ქუჩები ამტვერდა უფრო...

ამრიკლდა სვეტი და დაურუდა სმენა...

ხალსი აიძალა...

ბრუნდება ისევ...

ქალაქს დაჭურებს ცა სარკესავით...

ბრჭვეილდებენ ელნათურები და ქუჩებში დაჭქრის ანთე-
 ბული რონოდები.....

გუკუნებენ ტელეფონის, ტელეგრაფის ბიძები...

გუიამ ვამოიარა ვადუნული ქუჩა...

შეუხვია...

გაჭვეა მოკირწყლულ ქუჩას და ბოლოს ოთახის კარებაც
 შეადო...

კოკის ბიძა მავიდას უსის და რაღაცას სწერს...

მან შენიძნა გუია და მაუდლერსა...

— შოდი აქ ბიჭიკო, — უთხრა მან, და გუიაც მივიდა...

— კოკი სად არის? — შეკითხა ისევ.

— სხვაგან წავიდა! ძალე შოვა!

მამინ ბიძამ ის მუნღზე დანსვა.

— ამ დილით სად იუაუ? — შეკითხა ისევ.

— ტრამპუაის ჰარკში, — უთხრა და განაკრძო: — მე იქ ვნა-

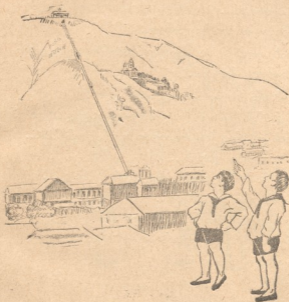
ხე ახალი რონოდები... მუძებმა ამისსნეს, თუ როგორ შეიძ-

ღება რონოდები ავაძობრათ და შეკახერთ... მითხრეს ისიც, თუ როგორ აკეთებენ...

იქვე იყო რამოდენიმე ახალი რონოდა... ისინი, თურმე, მოსკოვიდან არის ჩამოტანილი... ძალიან ღამასია...

— შერე იცი, სად არის მოსკოვი? — შეკვითხა ბიძა.

მაშინ გუიამ თავი დასარა... შერცხვა უცოდინარობის და ძლივს სთქვა: — არა!

აქია ფერეკულიორზე მიჯის

— რუსეთი სამ ვაგვიკონია!

— კი!

— სსვა?

— არაფერი. ამბობენ, მას ერთი კაცი განაგებდა...

— რუსეთი ჩრდილოეთითა... დღეს მას ბუშები და კლეხები განაგებენ, — უამბობს კაკის ბიძა... მოსკოვი მთავარი ქალაქია რუსეთის... მეორე ქალაქი არის ლენინგრადი, სადაც

პირველად აჯანყდნენ და ძირს დასცეს ის კაცი, რომლის შესახებ შენ ვაგიჟობნია და რომელსაც მეფე ერქვა...

კუია უსმენს ბეჯითად...

ბიძა თმებზე ხელს უსვამს და უუკუბა მამინდელ ამბებს...

უცებ დერეფანში ჩქარი ნაბიჯები გაისმა...

არ კასულა დიდი დრო, რომ კარებიც გაიღო და კომუნდა წივანებით დატვირთული კოკი...

ის იცინოდა...

წივანები მკვიდარზე დააწყო...

კუიას დაუძახა და გადასცა საბავშო ჟურნალები, რომელსაც ბავშვები ესატყნ...

— ეს რა წივანია? — შეკითხა კუია.

— ეს არის ჩვენი ჟურნალები — „ნაკადული“ და „პიონერი“.

კუიას უხარია და მუყაითად ფურცლებს მას...

ის სკოლაში დადის...

დიდი ხანი არ არის, რაც წერა ისწავლა...

ასოებს კარგად აზრებს...

კოკიმ უკულა წივანი ლამაზად დააწყო...

მერე მოუბრუნდა კუიას და უთხრა:

— ახალი ამბავი იცი?

— რა?

— აბა, თუ მისვდები?

— რა იყო, მითხარი.

და წინანდებურად კისერზე ჩამოეხდებოდა.

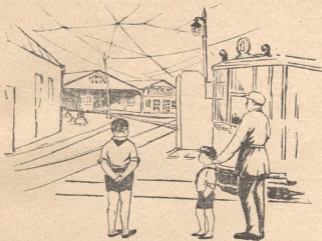
— ხვალ საჭკესში მივდივარო საექსკურსიოდ! — უთხრა კოკიმ...

— მერე საჭკესი სად არის? — შეკითხა კუია და თვალბიძი შეახერხდა...

— მცხეთაში!

— მერე როდის?

— სჯალ დილით!
 — როდის დაუბრუნდებით!
 — სადამთითი!
 — რით წაუვალთ?
 — ავტომობილით!
 იცინიან შეკობრები...
 გუიას სისარული უსასღვროა...
 ის ფიქრობს სჯალინდელ დღესე...

გუია ტრამუის პარკში.

— ნუტავ ძაღუ კათენდებოდეს! — უხარია გუიას...
 უხარია კაკის...
 კაღენსებ ბიძა და აწუობენ ისევე წიგნებს...
 ს. დილით!
 ჯერ არ კათენებულა...
 იღვიძებს ქაღაქი...
 ქუნები ისევე ივსება უტლებით, ტრამუაყით, ავტოებით...
 თანდათან ძლიერდება მოძრაობა...

თანდათან მატულობს ხმური... სიცოცხლე...

კუია ადრე წამოხტა ლოკინიდან...

ზირი დაიბანა და თმა დაიყარცხნა...

კოკიმი ზური ამოარბენინა და გახეთის ქადაღდში შეხვია...

შემდეგ წითელი ლენტე კისერზე ისევ გაიკეთეს და და-
 ნიძნული ადგილისკენ გაემართენ...

მოკდანზე უამრავ ბავშვს მოყვარა თავი.

ოხუნჯობენ... იცინიან...

— ნიკო, ასე ადრე რამ მოკიუჯანა!

— ჰო, შმინარავ, მიღში ისარაღე!

იცინიან... იცინიან!..

ერთს დოროტოტორ უკავია და რამოდენიმე მის ირგვლივ
 ქუჯუკუფულა...

იქვე მიწაზე დამჯდარი ჰეტარა ბავში ბარაბანს აბრა-
 ხუნებს...

ათხიდან უფროსმა წითელი დრ. მან გამოიტანა და კუ-
 იას ვადასცა...

— მაკრად დაიჭი! წინ ივლი, — ეთხრეს მას და ის სინა-
 რულით დადგა წინ...

— ხმენა!

გაისმა უფროსის ბრძანებაც...

უკვლანი რიგზე დადგენ...

სინუშე ჩამოვარდა და უკვლანი ელოდენ მეორე ბრძანებას...

— იარ! — გაისმა მეორეც — და დაიძრენ ბავშვები.

წინ დროძით მიდის კუია... შემდეგ ბარაბანით ხელში
 კოკი და ბოლოს მთელი რივი ზიონურებისა...

ისინი მღერიან:

ასე მოვდივართ ჩვენ უთვლავნი...

მოკვაქვს ხალისი ასაღ ცხოვრების ..

კულში კრძნობები დაუფარავი

კვისობს ასაღი შხისკენ, ცხოველი...

მღერის ასე...

მიდან ფესწყობილი...

ქუჩა თავდება...

ქუჩის ბოლოს სდგას ზუგბოუსი და ისინი აქ ჩასხდებიან

7. ზაქესში.

ამღვრეული მდინარე ესეთქებ დარღვეულ კლდეებს...

მონს დაგუბულია მდინარე და ტბად დამდგარი...

ეს ცარიელი ადგილი დასახლებულა...

ახალი სახლები... შენობები...

მიკ მუშები ცხოვრობენ.

ავერ სეიდა, თეატრი, კლეები.

გული მიღს ზაქესში.

დადიან უამრავი ბავშვები... ქალები... მუშები...

ზატარა ღიანდაგსე დასრიალებს ორთქლმკვალა და მი-
 აორვეს ქეებს, შაქს, ავურებს...

იქ თხრიან...

მიანს აყვითქებენ...

ისმის სხვადასხვა ძახილი...

დადინ აქ ამ მშენებლობის სანახავად...

შევე მწეობრად გადმოიარეს ბარაბანის წმკურით ზიონკ-
 რებს ღიანდაგი...

ძოდის წინ გუია...

მოაფრიალებს დროძხს...

უფროსი უსნის უოველივეს...

ხედავენ, თუ როგორ ქაფდება ტალღები...

როგორ წნდება ელექტრონი... წამდაუწუმ ტრიალებენ
 ბორბლები...

— ეს არის მთავარი საკუბარი! — ამბობს უფროსი...

ისინი ეველაფერს აკვირდებიან...

ხევით მთის წვერზე ჯვარის მონასტერია...

გვერდით არსის განათხარი...

ამოაქვთ ფერადი კნჭები ბეჭებს...

ისევე ოსუნჯობენ...

ისევე იცინიან...

მოსაღამოვდა...

აბრახუნდა ბარაბანი...

ისმის ბრძანებებიც...

ავტობუსი გუგუნებს...

ისინი სხდებიან და მღერინან...

გუიაც მღერის და მაგრად უჭირავს დროძა...

მოქრის ავტობუსი ტფილისისაკენ...

უნარია ეველას...

მღერის ეველა...

პაპას

სოსარული

1.

ბუხარში ცეცხლს გიზ-გიზი გააქვს და მის წითელ ალზე ჩამოშავებული კედლები უცნაურად ეღვარებენ. საკიდელზე ჩამოკიდებული ქვაბი განუწყვეტლივ დუღს და თავის ხმაურობას უერთებს არყის ხის ტკაცატკუს.

ოთახში ცეცხლის ხმაურის მეტი არა ისმის რა... მაგრამ ყური რომ მიუგ-

დოთ, გარედან რაღაც საზარელი კვიელი შემოგესმებათ. ეს ქარია, გაკაპანებული რომ დაჰქრის მთის ხევებში და ორწოხებში. იქ ველარ ეტევა, მეტი ვიწროა ხეობები და სოფლისაკენაც ჩამოიქროლებს გაალმასებული.

— ჩამოანგრია ტრალმა ცა და ქვეყანა. — სთქვა პაპა როსტომმა და ცეცხლს შეშა მიუმატა.

— დიდხანს იცის, პაპავ, ასეთი ამინდი? — შეეკითხა ალექსი და თავის ამხანავ გიგიას გადახედა, რომელიც დანით რაღაცას სთლიდა...

— ხან მთელი კვირაობით იცის, კარში ძლივს-ღა გავდივართ. ოჰ, ძნელია, ბაღლებო, ზამთარი მთათუშეთში!. თქვენ ხომ პირველად ატარებთ ზამთარს აქ. აი, ნახავთ და თქვენ თავად გაიცნობთ...

— ოჰმე! — ამოიგმინა ალექსიმ — ნეტავ ადრე მომრჩენოდა მკლავი და ფეხი, რომ მეც წავყოლოდი ჩვენებს!..

— შენ რომ გადარჩი, ისიც დიდი საქმეა. სატირალი არაფერი გაქვს! — დინჯად უთხრა პაპამ და განაგრძო თავისი საქმე (ის კოვზს აკეთებდა). მაშ რით გაერთო თავი გრძელ ღამეებში! ხან კოვზს აკეთებდა, ხან ჯამფილას, ოჯახში თითქმის ყოველთვის მარტო რჩებოდა, დანარჩენები შემოდგომის პირსვე კახეთისკენ წავიდოდნენ ხოლმე, ალვანში, პაპა როსტომი კი მთათუშეთში დარჩენას და თავისი მეზობლების სახლკარის ყურისგდებას კისრულობდა.

— გადავრჩი, რაი ბედენაა, წელს თელავის სკოლაში უნდა მევლო... აქ წიგნებიც აღარა მაქვს, ჩამოვრჩები ტოლებს — არა უშავს რა, აი, გიგიაც აქ დარჩა, მაგრამ არ ნაღვლობს.

დღეხანს იცის პაპა, ასეთი ამინდი?

— როგორ არ ვნადვლობ, რომ არ ვამბობ იმიტომ?! — სთქვა გიგიაძეც, თითქოს თავის თავს უპასუხაო.

— წყნარად, ბაღღებო, წყნარად, ყველას მოესწრებით... მეტი რა გზაი გვაქვს.

და ოთახში კვლავ სიჩუმე ჩამოვარდა, ყველა თავის საქმეს აკეთებდა.

ხმას აღარცერთი იღებდა, გარეთ კი ქარი უარესად კოროდა და კაპასობდა.

— ოჰ, რა იქნება ამ ღამეს კარში? ჩემი მტერიც მოჰყოლია, ჩემი მტერიც!...

— პაპავ, გადასულა ასეთ ზამთარს ვინმე კახეთს? — თვალღებამწყინებულმა ჰკითხა ალექსიმ.

პაპამ აიხედა მაღლა, გადახედა ბაღღებს და პირზე ღიმილი დაეტყო, თვალღებში ახალგაზრდობის ცეცხლმა გაჰკრა.

— ში-ში, რომ გადასულა, მე ბევრჯერ წავსულვარ წელიწადის უკანასკნელ დილას და ახალი წლის დილას იქ ვიყავი.

— მართლა, პაპავ!? საითზე წასულხარ?

— კვანზეც გადავივლია, ნაქერალზეც .. მაგრამ ძნელია... პირველად თქვენოდენი ბალღი ვიყავ, რომ წაველ... უცბად შეფიქრდა... — არა, ასეთი ზამთარი არ იყო, თორემ, ალბათ, ვერც წავიდოდი, ჯერ თოვლი გაყინული არ არის... ძნელია, ახლა ვაჟკაციც ვერ გაბედავს...

ბაღღებმა ერთმანეთს გადაჰხედეს, გაიღიმეს და ისევ თავის საქმეს შეუდგნენ.

ორივეს თავში ერთი ფიქრი უტრიალებდა: შეიძლება თუ არა ბარში გადასვლა, რომელი გზა სჯობია, რამდენ ხანს მოუნდებიან: ზამთარში ხომ ისე სწრაფად არ შეიძლება სიარული, როგორც ზაფხულზე. გზა ხომ არ აერევათ?

მაგრამ გზის არევის შიში არ არის... ყველგან ნიშნებია გადასავალზე.

ვინ იცის, რას არ ფიქრობდენ, რა შორს გაიტაცა ფიქრებმა, რომელნიც სკოლას ევლებოდენ თავს. როგორ დახედებიან ამხანაგები, როგორ გაუკვირდებათ მათი თავგადასავალი!!

— რამდენ დღეს მოუნდება, პაპავ, სიარულს კაცი?

პაპამ ახლა-კი კობი შეიკრა.

— იყუჩე, ბაღღო!

მასაც გაუელვა თავში, მართლა რომ წავიდენ, ვინ იცის, რა დამართოთ გზაშიო.

2.

— რას იტყვი, ალექსი, საით სჯობს წასვლა?

— კი მოსთან ვიყავ, ზემო უბანში, ისე ვკითხე, ვითომც აქ არაფერი ამბავია მეთქი და მითხრა, ნაქერალით უფრო მოკლეა და კაი ფეხმარდი კაცი იქნება ერთ დღეს გადავიდესო...

— ჩვენ გადავალთ მერე?...

— ჩვენ ვერ გადავალთ, მაგრამ ღამე ქვაბულში დავრჩეთ. თითქმის შუაგზაა ხომ... იქიდან უკვე აღვივლია, დაღმართია კახეთისკენ.

— ასე სჯობს, ასე მოვიქცეთ!

— ამინდი შედგება თუ არა, წავალთ! — იტყოდნ და ერთ-მანეთს ბედნიერი თვალით უღიმიდა მთაში მომწყვდეული ორი ამხანაგი.

— რაის ჩურჩულობთ მანდ? — გასძახებდა პაპა, თუ შეამჩნევდა საიდუმლო ლაპარაკს.

— არაის, გიგია ლექსს ამბობს ვაჟაის...

— აბა, სთქვით, ბახტრიონ სთქვით... კარგია! — ეტყოდა პაპა და ბალღებიც მორიგეობით კითხულობდნ ლექსებს...

მესამე ღღეს ქარი დაღვა და მეგობრებს აღარ ასვენებდა ფიქრი, როგორ წასულიყვენ ისე. რომ პაპას არ შეემჩნია, მაგრამ ბედმა თვით დაუკაქუნა კარზე...

ორი მეგობარი გაუფრთხილდა.

— გიგიავე, ვესტმოს *) მინდა ავიდე, სანადიროდ ხომ არავინ მიდის, მეძახდნ კიდევ. იქნებ ღამე იქ დავრჩე... ჭკუით იყავით.

— კარგი, პაპავე, კარგი... პირდებოდნ მეგობრები პაპას და საღლაც გულში ეღიმებოდათ.

და მაშინ, როდესაც მამლებმა იყიველეს, ორი მეგობარი ზურგზე გუდებით სტოვებდა ვესტომთას, თუშების უკანასკნელ სოფელს ნაქერალის გადასავალის გზაზე. წინ საყვარელი ძაღლი ქურუხა მიუძღოდათ... მუქი, ლურჯი ცა, მოვლვარე ვარსკვლავებით მოქედილი, თავზე დასცქეროდა მათ. ვარ-

*) სოფელია მთათუშეთში.

სკვლავები მხიარულად იცინოდნენ, თითქოს გამბედაობა მათი უხარიათო. ხუმრობა ხომ არ იყო, ორ პატარა მეგობარს გადაეწყვიტა კავკასიონის გადალახვა, ისიც ზამთარში. თუშეთი ხომ ქედგადაღმაა:

პაწაწები ჩანდნენ ალექსი და გიგია ამ მთებთან შედარებით, მაგრამ გულში კი დევგმირები იყვნენ თავისი დიდი სურვილით.

არც პაპას გაჯავრება უნდოდათ, მაგრამ რა ექნათ? წიგნები აღარ ჰქონდათ რომ ეკითხათ და იქ კი, ბარად, იმდენი წიგნი იყო...

აკი იმიტომაც დაუტოვეს პაპას წერილი:

„ჩვენო საყვარელო პაპა, ნუ გაჯავრდები, შენი ქირიმე, ძალიან გვინდოდა სკოლაში ჩასვლა. ძალიან... ნუ ინაღვლებ“.

ორწყალს იყვნენ ასული. როდესაც მზემ პირველად შეაფერადა დიკლოს მთის ლამაზი მწვერვალი. მართალია, თოვლი ღრმა იყო, მუხლზე უხდებოდათ გაქრა, მაგრამ იმედინად იყვნენ და გულმაგრად...

თავისი თავის იმედი ჰქონდათ... ქურუხაც მირობდა თოვლში წინ, თითქოს უნდოდა საყვარელი ამხანაგებისათვის გზა გაეკეთათ...

— აი, იმ მთაზე დაგეცა ნადირი ალექსი, ხომ, ხევში რომ ჩავარდი?

და გახედეს თეთრად დაფენილ მთას.

— აი, ტიალი, ეგ იყო, რაც იყო! — გაიფიქრა მხოლოდ რაც ზევით მიიწევდნენ. უფრო და უფრო უჭირდათ არული. თოვლი მეტად ღრმა იყო, ზოგჯერ წელამდე ვალდებოდნენ, მაგრამ გული ოდნავ არც კი გასტეხიათ თითქმის შუაღლე იყო მოტანებული, რომ ერთი სერიდან ჩამომავალი ნაკვალევი ნახეს. ჯერ პირდაპირ მიდიოდა იმ გზით, როგორც თვით მიდიოდნენ, მერე კი გადაუხვია მარჯვნივ.

— მონადირე თუა ვილაც, — დაასკვნა ორივემ.

გზა არ შეშლიათ. ერთი სერიდან მეორეზე ხელაღდნენ ქვისაგან ფშენებულ სვეტებს და იქითაც გასწევდნენ; რომ მივიდოდნენ უკვე სხვა ასეთი სვეტი მოჩანდა მეორე სერზე.

— მზე გადიხარა და ქვაბულიდან კი შორსა ვართ.

— არა უშავს, მივალთ!..

და მიდიოდნენ წინ, ოფლი წურწურით ჩამოსდიოდათ სახიდან.

F 1929

რა საკვირველი სიჩუმე იყო ამ თეთრ მთებში! ქურუხა რომ დაიყუდებდა, მთები რუხრუხს დაიწყებდნენ და გუგუნებდნენ. ჯერ მთის გადაღმიდან მოისმოდა გრიალი, თითქოს მთა მოსწყდაო, ისე გუგუნებდა... ეს ზეავი იყო, მთის წვერიდან წამოსული...

სალამოქამს დაისისინა ნიაემა და გულს მწარედ მოხვდა...

— აგერ ქვაბულიც, ფიქრი არ არის! — სთქვა ორივემ და რაც შეეძლოთ მოუმატეს ნაბიჯს. ბინდბუნდი იყო, როდესაც მიახწიეს კიდეც და დაღლილები შევიდნენ ქვაბულში... აქ-ღა ისაუბმეს... დაიხადეს ფეხთ, დაიზილეს და წინდები გამოიცვალეს, რამოდენიმე ღერი შეშაც ეგდო, მწყემსების მოტანილი, ზამთარში წამოსული მგზავრებისათვის. ცეცხლიც დაანთეს, მაგრამ მთის მწვერვალებს გადაევლო საიდანღაც

ქვაბულში შევიდნენ დაღლილები.

ამოკრილი ქარი... მისი კვილი შიშს ჰგვირდა ორ მეგობარს. ძნელია, როდესაც ამ მთაში მოგისწრებს ასეთი ამინდი: რომ არ გამოიღაროს, ხომ დაიღუპე? სად წახვალ, ვინ გიშველის?

— ნეტავ, გამოიღარებს? — ფიქრობდა ორივე და ერთმანეთს ეკვროდნენ.

— რა დღეში იქნება პაპა? — უელავდათ ფიქრი.

— ნეტავ, ის მონადირე სად არის ამლამ? უჰ, რა ჯოჯოხეთია! — სთქვა ალექსიმ.

— ალბათ, ნაცადია, თავს არ დაიკარგავს! — უბასუხა გივიამ და ორივე მიუყუნდა.

ქარი კი კიოდა, კიოდა განუწყვეტლივ.

ნეტავ, გამოიღარებს?

3.

გამოიღარა. დილა წყნარი იყო და მშვიდი. თითქოს მართო იმიტომ კიოდა წუხელი, რომ მათთვის შიში ეგრძობი-ნებინა.

ახლა უკვე ექვი აღარ ჰქონდათ, რომ მივიდოდნენ ბარა-მდე... მიტოპავდენ თოვლში, იმედინად მიარღვევდნენ.

ქურუხა წინ მხიარულად მიხტოდა... აგერ შესდგა უც-ბად, თავი მალლა ასწია და დაიყმუვლა, დაიგმინა...

— რას ყმუის, ნეტავ?!

ქურუხა კი იდგა და ყმუოდა გაბმით..

ადგილიც რაღაც უცნაური იყო, მთის წვერიდან ჩამო-ნახვევს ჰგავდა. ძალი დატრიალდა ერთ ადგილას, გაქანდა ქვევით, დაწყო თხრა ფეხებით...

ხმა არ ამოუღია არცერთს, ორივე ჩაცვივდნენ ძირს და გა-დათხარეს ხელით, გადათხარეს და ხედავენ: ვესტმოელი რე-ზო თოვლშია ჩამარხული... მკვდარია თუ ცოცხალი, ნე-ტავ? ამისი ფიქრი აღარც კი ჰქონდათ... ძლივს აიტანეს ქვა-ბულამდე...

უხმოდ მუშაობდა ორივე, გახადეს ფეხთ, გახადეს ჩოხა... დაუგეს თავისი ტყავი და, რაც ძალი და ღონე ჰქონდათ, ხე-ხეს თოვლით. ოფლი წურწურით ჩამოსდიოდათ. გულა გაშინ-ჯეს, აკი არაყიც ბედად ჰქონოდა რევაზს გულაში... არყითაც ზილეს და ძლივს-ძლივს მოაბრუნეს, ძლივს გაახილა თვალი. ხმა ამოიღო და ორივე ბალღი ჰკოცნიდა მას გახარებული. ახლა რეზო თვით ეუბნებოდა, რაც უნდა გაეკეთებიათ. და-აფარეს ტყავები და თვით შორიახლო მოუსხდნენ დანთებულ ცეცხლს. უკვე მოასწრეს თავისი ამბის მოყოლაც. როდეს-საც რეზო აქებდა მათ გამბედაობას, მათ სიხარულს საზღვარი არა ჰქონდა...

— ბაღღებო, თქვენ სიცოცხლე დამიბრუნეთ. ბევრი კაცი შეუწირია ამ მთას! თქვენ რომ არ ყოფილიყათ, რა მომივი-დოდა? ფრთხილად კი იყავით, მაგრამ სადაც მე ვიყავ, იქ ჯი-ხვი უნდა იყოს ახლო საღმე, მოიტანეთ. . ფრთხილად კი.

ორივე გავარდა, კარში და გასწიეს ნახვავისაკენ. როდესაც გადახედეს, ნახეს, რომ ქურუხა თოვლიდან ამოღებულ ჯიხვს გვერდით ეწვა. მათ დანახვაზე დაიყფა, მხიარულად წინ შე-ევგება..... მხიარული კისკისით აათრიეს ზევით ვეგებრთელა ჯიხვი, მაგრამ სახტად დარჩენ, როდესაც ქვაბულს მიაღგენ: რეზოს გარდა შიგ რამოდენიმე სხვა ვიღაც ჩანდა და ერთი

მათგანი თეთრწვერა იყო. ეს პაპა იყო, რომელიც მოსიყვარულე თვალებით უცქეროდა მათ.

— არ მეგონა, ბაღლებო, თუ ასეთი ყოჩაღები იყავით! კაციც გადაგვირჩინეთ... საუკეთესო ბიჭი... მოდიტ, მოდიტ გაკოცოთ, არ გიჯავრდებით!..

პაპას თვალებში სიხარულის ცრემლი ჩანდა.

არ ეგონა, რომ ასე უვნებლად ნახავდა საყვარელ ბაღლებს! და გულზე მიეკრა ორივე...

გადათხარეს და ნახეს თოვლში ჩამარბული რეზო.

— დემეტრე გადმოგყვებათ ალვანამდე და ჩვენ კი რეზოს ჩაიყვანთ, — სთქვა კაი ხნის შემდეგ პაპამ და ხელი გაუშვა. — აბა, ახლა ერთი წვადებიც შევაშიშხინოთ....

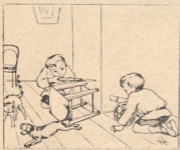
— ისეთი ბედნიერი წუთი იშვიათია, ძმებო, როცა ხედავ, რომ შენზე უკეთესნი იზრდებიან — და კვლავ ალერსით გადახედა ორ პატარა გმირს, რომელთაც მეზობლებიც. პაპასთან ერთად წამოსულები, ცალცალკე აქებდენ, მეტადრე კაცის გადარჩენისთვის.

ამაყები და მხიარულნი მაშინ უფრო იყვნენ, როდესაც ნაცად დემეტრეს გვერდით თოვლს მიარღვევდენ და დიციანის წვერიდან გადახედეს ძირსგადაშლილ კახეთს.

6. კაცხოველი.

მ მ მ ბ ი ა

შაქროს ზარბაზნი აქვს
ბორბლით და ლულით,
ძიხს თოფი უეიდეს,
გახარებს გულით.
თავის სულით გათადებს
სატყვრები, ხმალეი,
და სომრად ჩამწვრილენ
ხორხი კამჩხარები.

ამი უნდა დავწიან
სამინელი, სდვარული;
ათხის კუთხეებში
აზიან ჩხსაფრული.
უცვებ დასცეს კეიხან,
გახარებს ამია,
და არიუეს ათახი
ბრძოლის ველი ჰგონია.
კარეძემო გაისმა
კუბუნი და ზანზარი,
ბურიკელა ვაიქვა,
ფისონ დასცეს თავზარი.

თაყის სწოლა მაწეინდათ,
 ძიბუელებს ხმალები,
 აყრიადღეს ოთახში
 წიგნები და სკამები.
 წაბეჯიეს მკვიდა,
 დაუჯახენ სარკველს,
 ღამშა, სარკველ-ჭიქები
 დაამსხვრიეს, დაღეწეს.
 როგორც იქნა, სღამოს
 დაქანცულ-დაღლილები

ხმამორღეს კრამბხეთის
 ხელათდაფლეთილები.
 ზირისასე, სსეულიც
 ორიუეს დაჭეპწოდა,
 მაგრამ ძღვეა-გძირიბას
 ორიუე იქადოდა.

და როცა მის დაბრუნდა
 ღედა გამწარებული,
 სდღაც მიძღლილიყო
 ორი გამბრჯვებული.

„ხანძარი და მუკაბის წვენი“

(კინო - მოთხრობა).

ეს ამბავი მოხდა შუაღამეზე. თორმეტი საათი იქნებოდა, როცა რეჟისორმა ბრძანება გასცა და კარდონის ამენებულს მადლო სახლს წვენი წაუკიდეს. ზატარა ლექსო დიდ ფიცარს ამოყარებოდა და თვალვებდაჭეუტელი მისხერებოდა უოკუდიკებს; მას არ ესმოდა და ვერ გაგო, თუ რისთვის წვადავინ ამ კვებერთეობა სახლს; წვენილის მქრობელი რაში იქვე მხლობ-

ლეკო უმბერის კინოპარატს.

ლად იდგა; რაშიმელები იცინოდენ; ლექსოს წინადაც უნახავს დიდი ხანძარი, სადაც მქრობელი რაში თავეამოდებით კბრძოდა წვენილს, უნახავს ისიც, თუ ერთი მესხანძრე როგორ დაიდუნა ხანძრის დროს, ახლა კი უერებსაც არ იბერტყენ. ლექსო გაკვირვებული ძიღის და ვკითხება:

— ძია, როცამ არ აქრობთ ხანძარს, ცოდვად, ამხელა სახლი იწვის, მესხანძრე იცინის და ლექსოს რეჟისორსე და მხა-

სიაბზე უხუცესებს. რეჟისორი სძაძღვლა ეკითრდა ამდღეულადგილზე მდგომი; მის გვერდში აზარტისანი კაცი იდგა და აზარტის სახელურს ატრიალებდა. ასამდე შეიარაღებული კაცი რამდენიმე კაცს მისდევდა. ატრიადა თოფების და ბომბების სროლა. ლექსიას თან ეძინოდა და თან მომხდარი ამბების ურუბა აინტერესებდა. ლექსია მესხმრეს დაეძღვება და შემინებულმა ფეხებზე სვლება მოუჭირა. მესხმრემ ლექსიას ხელი მოჰკიდა, აიუყანა, ხანძრის სქრობ მსქანაზე დასვა და უთხრა:

— სუ გეძინია, ზატარა, ეს თოფები და ბომბები რომ იცლებს; ისინი ძარტოა წაძღვს ცლიან, რომ კეძელი გამოხნდეს.

სროლა და ცეცხლი უფრო მღიორღებოდა, გაქცეული თოფისანი ადამიანების ღანდები კეძლსა და აღძვირებოდა. რეჟისორი უფრო სძაძღვლა ეკითრდა, ვითომ დაჭრილები და დასოცილები მიწაზე ცეცხლებოდა. ხანძარგახეხილი სახლის მეორე სართულიდან კაცების ფიტულებს ჰქრიდენ, მუქმუჭვარა ბეჭით თმაგაწკეილი დედა ცეცხლწაკიდებული სახლიდან გამოვარდებდა, სახლის ტალღებში ცეცხლწაკიდებულ სახლს გარემო აწვდებდა. ისევ იცლებდა თოფები და ბომბები.

— შესდევით!!— უვირის რეჟისორი და ეოველივეს შეხერებენ, მიწაზე დაცეხილი ვითომ დასოცილი და დაჭრილი მსახიობები ხეზე წამოცვივდებიან და სიცილ-ხანძართ ეთმინეოს ესაუბრებიან. ხანძრის მქრობელი რაზმი მსქანებს აძეძეებს და ცეცხლწაკიდებული სახლის ნაწილს გადაარჩენს.

— ვადავიდეთ მეორე ადგილას!— დაიძახა რეჟისორმა. კეძლა ერთბაშად დაიძრა და კინოწარმოების დიდ ქსოში მეორე ამებებულ სახლს დაუხლოვდენ. მეორე სახლი ისეთივე იყო, რაც ხანძარწაკიდებული სახლის მეორე სართული; ისეთივე ფერის, ისეთივე ფხვრებით, კარებით და ორბამქეტებით.

— მოემსადეთ!— დაიძახა რეჟისორმა. აზარტისანი კაცი მის ისევ გვერდში უდგა.

ვახანოეს დიდი ელექტრონის და ხახშირის ნათურები, სხლის კარმეძა დაეარეს საკვამური წამალი და ცეცხლი წაუკიდეს. საკვამური წამალი იწყებოდა და ძლიერ კვამლს უშვებდა, თითქოს რაიმეს დიდი ცეცხლი ეკიდოს; წამლის კვამლი და ალი თხნდათხნ ძლიერდებოდა. ოთხის მიჯნით ვახანოეს ძლიერი ნათურები, ხან აქრობდენ და ხან უკიდებდენ, რაც ტოვებდა ძლიერი ცეცხლის შთაბეჭდილებას. თმაკამლილი ბავშვიანი ქალი, წყლან რომ ცეცხლწაკიდებული სხლიდან

ლექსოს მურაბის წვენი დაასხა.

კამოვარდა, ახლა კვამლიან ფხვარას მოვარდება ბავშვით ხელში და ხმაძალდა ღრიალებს და სურს როგორმე კვამლიდან და ალიდან განთავისუფლდეს. ქალს თოფიანი ვაწყები მიცვიფლებიან და ფხვარას მოაცლილებენ. ფხვრებიდან კვამლსა და ალმი ადამიანები სტებიან, წყნახდელი ფიტულების ძაკიერ. რეჟისორი ისევ ევირის, აპარატთან მდგომი კაცი ისევ ატრიალებს აპარატის ხელს... გაკვირვებულ ლექსოს ვერ ახსნა, თუ რატომ იყო საჭირო ორი ერთხაირი სხლის ბმენება და (ყ-

ცხლას მოკიდება, მისხერებოდა ეოველივეს და თუცა ვათუ-
ნებაც ასლოვდებოდა, მის ემძე თვალებს ძილი არ ეკარებოდა
და უკვე ვათამბებელი დაბოდა ერთი ადგილიდან მეორესზე
და ისიც მონაწილეობდა სპერთო არეულობაში. რეჟისორმა
შეაძინა ცოცხალი ლექსოს ხალისიანი ხსე და დაუძახა. ლექ-
სო რეჟისორთან მივიდა. რეჟისორმა თანამემწეს რაღაც უთ-
ხრა, თანამემწემ ლექსოს ხელს მოკვიდა და ხსხლის ახლოს
მიიყვანა, ერთ-ერთ მსახიობ ქალს დაუძახა, ლექსოს ხელში
ხელი მოაკიდებინა და უთხრა ლექსოს:

— როდესაც რეჟისორმა დაგიძახოს, ამ ქალს ხელი წააუ-
ლე და გაიქეცი, ვითომ შენი დედა!

ლექსო გახარებულია და უცდის რეჟისორის დამსებებს.

— დაიქუთ, — დაიძახა რეჟისორმა.

ლექსომ მსახიობ ქალს ხელი წააულო, ვითომ მისი დე-
დაა, და სხვა ხელთან ერთად გაიქცა. თოფიანები სრო-
ლით უკან მისდევდნ. რეჟისორმა ლექსოს დაუძახა, რომ და-
ცემულიყო. ლექსო მიწასზე დაეცა. მსახიობი ქალი, ვითომ
დედა, ტირილით მივარდა ლექსოსთან. რეჟისორი და ახარატი-
ანი კაცი ახარატიო ლექსოს მიუახლოვდნ. ლექსოს მუბლზე
წითელი მურაბის წვენი დახსეს და თვალები დახუჭინეს. ახა-
რატმა გადაიღო მოკლეული, სისხლიანი ლექსო, რომელსაც
მსახიობი ქალი გულში ივრავდა. მერე ისევე სროლა ატედა და
მსახიობი ქალი ლექსოსთან ერთად მიწასზე დაეცა მკვდარი.

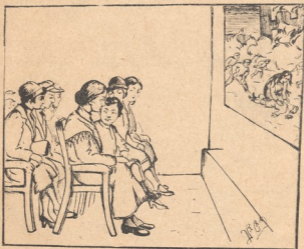
გადღება დასრულდა. რეჟისორის თანამემწე ლექსოს კვარ-
სა და ხსხელს ეკითხება. ლექსო უძახსუხებს:

— მუ ლექსო ვარ, თქვენი მუშის შვილი.

რეჟისორის თანამემწე ლექსოს კვარსა და ხსხელს ჩი-
წერს. შესაძე დღეს ლექსო ერთ ხერვონებს მიიღებს. გახარე-
ბული ლექსო მინისკენ მიქროლავს.

გაკვიდა რამოდენიმე თვე. ლექსო ეინამი ძამასთან და დე-
დასთან ერთად სურათს უჭურებს. აჯანყებულ რევოლუციონე-

რებს მეფის ჯარი მისდევს და ქლეტს, იცლებია ბომბები და თოყები, ხნდება ძლიერი ხანძრები, ფანჯრებიდან ცვივიან დაჭრილები და დახოცილები და ათასი სხვა რამე, რაც ლექსიან ერთხელ გადადების დროს ხასხ. ისევე სროლა ატყდება, აჯანყებულები კარბიან, დედა ზატარა ბიჭით კარბის, ჯარისკაცები ზატარა ბიჭს შუბლში ტყვიას მოაბრტყამენ და ჰკლავენ, შუბლიდან სისხლი კადმოადის. ლექსიან მოაგონდა, შურისძიების წყენი რომ დახსნეს, და სინდრულით ადვილსე ძლივს იყდა.

ლექსი კინოში უმზერს თავის თავს.

ლექსიან დედან მოუსვენრობა დაეტყო. სურათის დასრულების შემდეგ ლექსიან დედან თვალეზე ცრემლები ჰქონდა. ლექსიან გაეცინა და მიუგო:

— დედა, ეს ხომ ძაბრთლა სისხლი არ იყო, შურისძიების წყენი გადაძახსხეს.

დედა მხიარულ ლექსიან კულში იკრებდა და ცრემლები დედად მოდიოდა. სურათის მაუწყებლებმა ლექსიან შეაშინეს და ერთიმეორეს უხუხუხებდნენ.

თუ როგორი მხსნიაობი კახდა ლექსი — ამას შემდეგ მოგეუყვებით.

კატარა მსკიფოსი.

ოქ, სადაც რუს თუქ ღამება და მხოლოდ ოთხი თუქ ანათებს მზე, აქედან შინს, ცხოვრობენ ესკიმოსები. იქ ცხოვრობს სეტ-მენი, ბიჭი ირიბთვადება, გამხდარი, კუნთებ-გაწკრთნილი, გულახვეული და სკვიანი.

ღიად, მისი დაბადების დღე კახლდათ და იგი თითქმის ოთხი დღეა, რაც მძიერი დახეტე-ბოდა. ეკ კიდევ არაფერი, სეტ-მენს ხშირად უშიძილია, ეს ხომ ესკიმოსებში ხვეულებრივი მოვლენაა, მაგრამ საწუქად ბიჭს სურავს დი დაუფლა, აუჩირქა დრძილები, აატკივა თავი.

— სეტ! — გაისმა მამის ძახილი თოვლისაგან ამუნებული კარავიდან.

— მოვდივარ, — უნახუნა სეტ-მენმა და ფორთხვით შევიდა კიწრო კარებით კარავში.

— სეტ, ხუენ სოფელში ეველას ჭშია!

— ხო.

— სეტ, მარაგი აღარბვის აქვს.

— ხო.

— მამ რადას ვუცდით?

— რაღას ვუცდი.

ტუ-მენმა გადაიკიდა შვილდი. ისრები ჩააწყო საინსრემდე, დაიკიდა. ამოიღვა იღლიაში თხილამურები და ორი ჯახი და წაფართხდა გამოხსვალში. აგრეთვე მოექცა სეტ-მენიც.

და, აი, თოვლიან უდაბნოში გამოჩნდა თხილამურებით აღმოსავლეთიდან მოსრიბაღე ორი ადამიანი. ზირუკლი: მღაღი, მკვრივი, მახუცებელი. მეორე: დაბლი, ახალგაზრდა. ზირუკლის სახის მკვეთრი გამოძეტველები ჰქონდა. მეორეს სახეზე უსახდურო ტანჯვა ეწყნა.

თოვლიან უდაბნოში გამოჩნდა ორი ადამიანი.

მართლაც, სწორედ ამ წუთს სეტ-მენმა უფრო მწკვევად იგრძნო ღრმისღების ტვივილი. მან ვეღარ მოითმინა და დაიკუნეს.

— რა სოქვი, სეტ? — მობრუნდა ტუ-მენი.

— მე ვოქვი: სამსრუთით იქნებიან ირმები, იმიტომ რომ თოვლის ფენები იქითაა მიწოდლილი და ქარიც, ალბათ, წინა დამით იქითგან უბერავდა.

დაემუხნ სამსრუთით. თხილამურები ელვის სისწრაფით გაქანდნ.

სეტი-მენმა გაიფიქრა: „მე არ უნდა ვიფიქრო ღრმადების ტვივილზე და კამიკლის“. არც ამან უძველა. სამინელია სურავანდი შიორი ადამიანისათვის. ო, რა ძლიერ იგრძნო ეს სეტი. აი, ერთი ადლით ჩამორჩა კიდევაც მამს. ჩავიდა მამის კვადში და დაეწია. გავიდა წუთი და ისევ ჩამორჩა.

— სეტი!

— აქა ვარ.

— ჩამორჩი?

— არა, თანმა აქესნა, — ეს ზირველი ტვივილი იყო სეტის მიერ წარმოთქმული და, ალბათ, ამიტომ აიღანმა.

დააწვევს ჯოხებს და ისევ გასცურეს თეთრი უდაბნოს სედაზორზე წვრილმა თხილამურებმა სეტი-მენისა და სეტი-მენის ფეხების მკონებით.

სეტი-მენი წატორტმანდა, მესედა შორეული მივანის ბუქს, გასწორდა წელში, ისევ წატორტმანდა. ჩაიხოქა, წამოხტა... ადლი ადლს ეძატება, ვერსი ვერსს. ნადირი არა ჩანს, ტვივილი მატულაბს, მუცელი იწვის! ბიჭმა ხემაღ კადავდო საისრე და თითქოს იქურდაო, ისე დაღუნა თავი. ისრების კონის კადავდებაც უნდოდა, მაგრამ წაიხოქა, წამოდგა სლანხით. ისევ წაიხოქა, ასლა ორივე მუხლზე. მამს არც კი მოუბრუნებია თავი, მამა მისრიაღებს, შორდება.

მოიკრიბა უკანასკნელი მალ-ღონე, წამოვარდა, ჩაბღუჯა ისრები. გავქანა, გავქანა, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, დაეწია და ისევ ადლი ადლს, ვერსი ვერსს...

წამოვიდა თბილი თოული. რეკვით, სლანხით დაეცა თოულიან დედაშიწას.

უთხრას მამს, რომ აღარ შეუძლია? ვინ უთხრას, სეტი-მა? არა, სეტი ამს არ იტყვის — მერე დედა ღი? და რუნ? საჭმელი, საჭმელი, საჭმელი!.. არა, სეტი ვერ ვტყვის მამს. იქნებ, აი, იმ ზეჯარა ბორცვს იქით ირემი იქონ?

გავითა უმეოქმედება.

პ რ ო ლ ე ტ ა რ ი.

- წით. არმ. **გლეხი** ბრძოლაში ვიყავ, აუტანელი
იყო ის ბრძოლა, იყო ის ომი,
მაგრამ იმედი არ დამკარგვია,
რადგან იბრძოდა მშრომელი ხალხი.
- მუშა.** ოჰ, შეგობრებო! არც მე ჩამოვრჩით,
ჩაქუჩი მტერს ხმლით დაქრილ ხელზე,
მე მაგრად ვტყებდი მტრის თავს ჩაქუჩით,
ისიც ბლავილით გორავდა ველზე.
- წითელარმიელი.** აზნაზავებო, ბარიკადებთან!
ჩემი ძმა მოჰკლეს, ხმლით გადაჩეხეს,
მანამ კი იღვა კამუნარებთან,
როგორც მინდორში სდგას უდრეკი ხე.
- მუშა.** ჩემს გვერდშიც მოჰკლეს, გაგმირეს ტყვიით.
მან დაკვნესება ძლივს-ღა მოასწრო,
მეორედ მოხვდა ტყვია ქარივით
და უცაბედად იქვე გააქრო.
- გლეხი.** რა ვუყოთ, მსხვერპლი საქმეს სჭირია,
უმსხვერპლოდ საქმე არ გაკეთდება,
სამაგიეროდ გეშორდა ქირია,
ქვეყნის მშენებელთ მოგვეცა ნება.
- მუშა.** ჩვენ ავაშენეთ ქვის შენობები,
აგერ, ზაჰესი, შენობა ქვისა!
ყველგან ავანთეთ შრომისა ხმები,
შევექმენით გეგმა ჩვენი წინსვლისა.
- წითელარმიელი.** წინ, მედგრად, მაშ წინ გავწიოთ, ძმებო,
მტერი თუ მოვა, მახვილი იმათ!
შეითამაშეთ იმედით, ხმებო,
და მებრძოლებო დამწყრივდით რიგად!..
- გლეხი.** მეც თქვენთანა ვარ, ერთად ვიშრომით,
მე საზრდოს შევექმნი, თქვენ კი სიმაგრეს:
ქვეყნის მშრომელნი ჩვენ აქ მოვიხმოთ,
სადაც მიეცა შეება სიმართლეს.
- მუშა** მაშ გრდემლზე დაეც, მძიმე ჩაქუჩო!
გულის ძაფები ხალხისთ ფეთქავს,
ანთებული ხარ, შრომისა ქურავ,
იცი, რომ შრომას ნაყოფი მოაქვს.

თაშაშობანი.

თაშაშობი იღებს მონაწილეობას ათი ან ოცი ბავში.

ბავშვები იყოფიან ორ ბანაკად. პირველი ბანაკიდან მეორე ბანაკამდე 20 ან 30 ნაბიჯია; პირველი ბანაკი აკეთებს თოვლიდან მეტრნახევარი სიმაღლის სარდალს და თვითონ წინ გაუშვრივლებიან, რომ დაიკვან მოწინააღმდეგე ბანაკის თოვლის გუნდებისგან. მეორე ბანაკი იკეთებს თოვლიდან ერთი მეტრის სიმაღლე კედელს ოთხ ნაბიჯზე და კედლის იქით ჩამწკრივდებიან. სანამ თაშაშს დაიწყებენ, მეორე ბანაკი დაიშხადებს იმდენ თოვლის გუნდს, რამდენიც თვითონ არიან. მეტი თოვლის გუნდების დამხადების ნება არა აქვთ. პირველი ბანაკი ცდილობს მოწინააღმდეგე ბანაკიდან გამოსროლილი გუნდები ხელით ააცილოს სარდალს. არცერთ ბანაკს ნება არა აქვს გადმოვიდეს თავისი საზღვრებიდან; ამისთვის ორივე ბანაკს ჰყავს ამორჩეული ერთი ბავში, რომელიც ადევნებს თვალს და დაწყების ნიშანსაც ის აძლევს. სარდალს თავში თუ მოხვდა ერთი გუნდა მაინც, დამარცხებული არიან. ტანზე შეიძლება ორი, მესამე კი წაგებული არიან. მეორე ბანაკს თუ გაუთვდა გუნდები ისე, რომ ვერ მოარტყა სარდალს სამი გუნდა, მაშინ ისინი მარცხდებიან და გამარჯვებულები მათ აჯარიმდებიან. სარდალის მკველები ისე დგანან, რომ სარდალი სულ მთლიად უნდა ჩანდეს და გამოსროლილი გუნდა ხელის მიშვერით უნდა ააცილნონ.

სადარაჯოზე.

თაშაშობაში იღებს მონაწილეობას ექვსი ან თერთმეტი ბავში. ერთი მშვერავია და ხუთი სადარაჯოს მკველი. ყოველ ბავშს დანიშნული აქვს თავისი სადარაჯო და თავთავის ადგილზე სდგანან. მშვერავი დაიძახებს: „თათბირია“. ყველა მოიხსნება სადარაჯოდან და მას შემოეხვევიან მშვერავი არიგებს სადარაჯოს მკველებს, რომ ყველა უმაღლესი და გაჩნდეს სადარაჯოზე, რადგან მეტერი შეიძლება უტბად დაეცეს და ამ დროს უტბად წამოიძახებს: „მეტერი მოდის“ და ყველანი გაიქცევიან ადგილების დასაქურად, მათთან ერთად მშვერავიც, და ცდილობს დაიჭიროს ვისიმე პოზიცია. რომელიც დარჩება, ის იქნება მშვერავი. თუ ერთიდა იგივე დარჩა მშვერავად ორჯერ, მაშინ აჯარიმდებიან, რასაც გადასწყვეტს სამეფო.

თაშაშობის აწლერა:

თაშაშობაში შეიძლება მიიღოს მონაწილეობა 6—11—21 ბავშმა, იმისდა მიხედვით, თუ სად წარმოებს თაშაშობა, თაშაშობა, შეიძლება ოთახშიც, თუ ბავშვები 6 არიან. მაშინ სადარაჯოს ნიშნავენ: ცარკით იატაკზე შემოხაზვენ; თუ გარეთ თაშაშობენ ასევე მოიქცევიან, მაგრამ ცარკით კი არა, შემოხაზვენ სხვა მფარვი რამით. თავის შორის ირჩევენ სამ ბავშს. რასაც სამეფოს უწოდებენ, რომელმაც უნდა დააჯარიმოს სადარაჯოს უვარგისი მკველი.

— 1927 წ. —

გ ა მ ო დ ი ს

საუძენწილო დასურბათებული ქუწნაღები:

მცირეწლოვ. „ნაკადული“ წიგლ-
თიგური მე-XXIII წ.

მოწრდღლ. „პიონერი“ ორკვი-
რეღული II წ.

ხელისგომწერა მიიღება წღღით და ნახევარკი წღღით.

გაღდაგზავენით } „ნაკადული“ — ერთი წღღით—3 მ. 50 კ.
ნახევარი წღღით—2 მ.
„პიონერი“ — ერთი წღღით—5 მ.
ნახევარი წღღით—3 მ.

ღალკე ნომერი { „ნაკადული“ — 35 კაპ.
„პიონერი“ — 25 კაპ.

მისამართი: ტფიღღისი, რუსთავეღღის გამზირი, № 23, სახელგამი (მესამე
სართუღღი). „ნაკადული“ და „პიონერი“ რეღაქციღღა.
ელსმენი—23—16.

რეღაქტორი—სარეღაქციღღო კოღღეგია.
გამომცემელი—სახელგამი.

